

پاسخ نامه آیین دادرسی کیفری

سوال ۱۰۱ 

بر اساس ماده ۵، متهم باید در اسرع وقت از موضوع و دلایل اتهام آگاه شود و از حق دسترسی به وکیل برخوردار باشد. در سوال، متهم به مدت ۲۴ ساعت از این حقوق محروم بوده و این، نقض آشکار ماده ۵ است.

سوال ۱۰۲ 

ماده ۱۰ قانون آیین دادرسی کیفری تصریح دارد که:

بزه‌دیده: شخصی است که از وقوع جرم متحمل ضرر شده

اگر درخواست تعقیب کند: شاکی است

اگر جبران ضرر و زیان بخواهد: مدعی خصوصی است
پس فقط گزینه «۳» به درستی جایگاه مدعی خصوصی

را مشخص کرده.

سوال ۱۰۴ 

طبق تبصره ۲ ماده ۱۴ ا.د.ک منافع ممکن الحصول تنها در صورت صدق اتلاف قابل مطالبه است و این مقررات در جرائم تعزیری منصوص شرعی و دیه، جاری نیست. بنابراین سایر گزینه‌ها خلاف متن تبصره‌اند.

سوال ۱۰۴ 

ماده ۱۶ صراحت دارد که اگر دعوای ضرر و زیان ابتدا در دادگاه حقوقی اقامه شده باشد، قابل طرح در دادگاه کیفری نیست، مگر این که بعداً روشن شود موضوع جنبه کیفری هم دارد. پس تنها گزینه «۳» درست است

سوال ۱۰۵ 

ماده ۲۴ مقرر می‌دارد که در حوزه قضائی بخش،

وظایف دادستان را رئیس حوزه انجام می‌دهد و اگر او هم غایب باشد، دادرس علی‌البدل این وظایف را به عهده خواهد گرفت. سایر گزینه‌ها ارتباطی با وظیفه‌ی جایگزینی دادستان ندارند.

سوال ۱۰۶

ماده ۱۸ به صراحت می‌گوید که اگر رأی قطعی کیفری در ماهیت دعوای حقوقی مؤثر باشد، برای دادگاهی که به آن دعوای حقوقی رسیدگی می‌کند، لازم‌الاتباع است. بنابراین دادگاه حقوقی نمی‌تواند برخلاف آن رأی تصمیم‌گیری کند.

سوال ۱۰۷

طبق ماده ۲۰، حتی اگر دعوای عمومی به براءت، قرار منع تعقیب یا موقوفی تعقیب ختم شود، دادگاه کیفری همچنان موظف به رسیدگی به دعوای خصوصی است، مشروط بر اینکه در همان دادگاه مطرح شده باشد.

سوال ۱۰۸

تبصره ماده ۲۹ ا.د.ک مقرر می کند که کارکنان وظیفه، ضابط محسوب نمی شوند، اما تحت نظارت ضابطان رسمی وظایفی را انجام می دهند. مسئولیت اصلی اقدامات با ضابطان است، ولی این موضوع مانع از مسئولیت قانونی خود کارکنان وظیفه نیست.

سوال ۱۰۹

ماده ۳۰ تصریح دارد که اقدامات اشخاص فاقد کارت ویژه ضابطان، ممنوع و فاقد اعتبار قانونی است، حتی اگر سایر شرایط را داشته باشند.

سوال ۱۱۰

مطابق ماده ۳۴، در موارد فوری، دستور مقام قضائی می تواند به صورت شفاهی باشد، ولی ضابط موظف است هم دستور را اجرا کند و هم حداکثر ظرف ۲۴ ساعت، صورت جلسه اقدامات را به تأیید کتبی مقام قضائی برساند.

سوال ۱۱۱

طبق ماده ۴۱، اخذ تأمین فقط در صلاحیت مقام قضائی است و نه تنها ضابطان چنین اختیاری ندارند، بلکه مقام قضائی نیز نمی‌تواند این اختیار را به ضابطان محول کند.

سوال ۱۱۲

گزینه ۱ - غلط: چون چند روز گذشته و بلافاصله بودن رعایت نشده.

گزینه ۲ - غلط: چون کشف ادله باید بلافاصله پس از جرم باشد، نه با فاصله یک روز.

گزینه ۳ - درست: چون طبق قانون، معرفی سریع مرتکب توسط بزه‌دیده یا دو شاهد، مصداق جرم مشهود است.

گزینه ۴ - غلط: چون معرفی خود متهم بعد از چند ساعت، جرم را مشهود نمی‌کند.

سوال ۱۱۳

ماده ۵۷۵ قانون آیین دادرسی کیفری می‌گوید در صورت وقوع جرم و وارد شدن ضرر به نیروهای مسلح، یگان مربوط باید تمام مدارک را به مرجع تعقیب تسلیم کند و دادخواست ضرر و زیان خود را تا قبل از اعلام ختم دادرسی تسلیم دادگاه کند. همچنین، مطالبه ضرر و زیان تابع آیین دادرسی مدنی است و نیازی به پرداخت هزینه دادرسی ندارد. این شرایط در گزینه ۲ به درستی بیان شده است.

گزینه ۲ - غلط: یگان مربوط می‌تواند قبل از اعلام ختم دادرسی دادخواست ضرر و زیان را ارائه دهد، نه تنها پس از آن.

گزینه ۳ - غلط: هیچ نیازی به اجازه فرمانده کل قوا برای مطالبه ضرر و زیان نیست؛ قانون به طور مستقیم به یگان مربوط دستور می‌دهد.

گزینه ۲ - غلط: این نوع دعاوی تابع آیین دادرسی مدنی است، نه آیین دادرسی کیفری.

سوال ۱۱۴

گزینه ۳ - نادرست است چون قانون می گوید تشخیص حوزه قضائی دادرسی نظامی نواحی با رئیس قوه قضائیه است، نه شورای عالی امنیت ملی

گزینه ۱ - درست: ماده می گوید در مرکز هر استان، سازمان قضائی شامل دادرسی و دادگاه نظامی تشکیل می شود.

گزینه ۲ - درست: تشکیل دادرسی نظامی در شهرستان ها منوط به نیاز است.

گزینه ۴ - درست: دقیقاً طبق متن ماده، تعیین حوزه قضائی دادرسی نظامی نواحی با رئیس قوه قضائیه است.

سوال ۱۱۵

گزینه ۲ - درست: طبق ماده ۵۸۷، اگر دادگاه نظامی دو تشکیل نشده، بالاتصدی باشد یا با تراکم پرونده روبرو باشد، دادگاه نظامی یک می‌تواند با ارجاع، رسیدگی کند.

علت غلط بودن سایر گزینه‌ها:

۱ - غلط: قانون چنین اختیاری را به متهم نداده؛ تصمیم با مرجع ارجاع‌دهنده است.

۳ - غلط: صرف مرخصی قاضی، ملاک قانونی برای جایگزینی دادگاه نیست.

۴ - غلط: دادگاه نظامی یک فقط در شرایط خاص ذکر شده می‌تواند جایگزین شود، نه در همه پرونده‌ها.

سوال ۱۱۶ 

گزینه ۲ - درست: دقیقاً مطابق با متن ماده؛ اعلام باید به سه مرجع انجام شود:

1. حوزه وظیفه عمومی اعزام‌کننده
2. دژبان مربوط
3. فرماندهی انتظامی محل سکونت

دلایل نادرستی گزینه‌های دیگر:

- گزینه ۱ - غلط: ماده اصلاً اشاره‌ای به دادسرا یا سازمان قضائی نکرده.
- گزینه ۳ - غلط: دژبان کل و فرمانده یگان در متن ماده نیامده‌اند.
- گزینه ۴ - غلط: ناقص است؛ فقط دو مورد را آورده و مورد سوم (فرماندهی انتظامی محل سکونت) حذف شده.

سوال ۱۱۷ 

ماده ۶۰۹ به صراحت بیان می‌کند که ریاست و نظارت بر ضابطان نظامی در وظایف ضابط بودن، با دادستان نظامی است، و سایر قضات نیز در موارد ارجاعی، حق نظارت و آموزش دارند.

سوال ۱۱۸

گزینه ۴ - درست: این گزینه دقیقاً مطابق ماده ۵۷ است: در صورت مشاهده ادله‌ی جرم جدید تهدیدکننده امنیت عمومی، ضابطان موظف‌اند ضمن حفظ ادله، صورتجلسه تهیه کرده و بلافاصله به مرجع قضائی گزارش دهند و طبق دستور او عمل کنند.

سوال ۱۱۹

گزینه ۴ - درست: این گزینه دقیقاً متن ماده ۶ را بازتاب می‌دهد. قانونگذار بر آگاهی همگانی افراد ذی‌ربط در دادرسی از حقوق‌شان و نیز لزوم ایجاد سازوکارهای تضمین این حقوق تأکید کرده است.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

۱ - غلط: ماده فقط به متهم اختصاص ندارد، بلکه همه افراد ذی‌ربط از جمله بزه‌دیده و شاهد را شامل می‌شود.

۲ - غلط: محدود کردن آگاه‌سازی به مرحله تحقیقات
مقدماتی نادرست است؛ این حق در کل فرایند دادرسی
باید رعایت شود.

۳ - غلط: اطلاع‌رسانی درباره حقوق، یک الزام قانونی
است، نه امری وابسته به صلاح‌دید قاضی.

سوال ۱۲۰ 

گزینه ۴ - درست: این گزینه دقیقاً مطابق نص ماده
است که تأکید می‌کند هرگونه اقدام خلاف قانون مانند
پوشاندن صورت، نشستن پشت سر متهم یا بردن او به
مکان نامعلوم ممنوع است.